

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Developing Academic Management for The Small Schools Under
Roi-et Educational Service Office Area 2

ชนิษฐา ชนะศรี¹

สุรชา อมรพันธุ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งสิ้น 270 คน ได้จากการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 2 ชนิดได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.78 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการตั้งแต่ 0.21 ถึง 0.82 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ 0.97 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการเท่ากับ 0.96 แนวทางการการบริหารงานวิชาการมีความสอดคล้องเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าPNI modified

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 17 ด้าน โดยด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น มีสภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 2) ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพและการกีฬา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) ด้านการแนะแนว และลำดับที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

2. สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 17 ด้าน โดยด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น 2) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และลำดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3. ความสำคัญจำเป็นและความต้องการแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ค่าผลต่างจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 2) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

คำสำคัญ การพัฒนา แนวทางการดำเนินงาน

Abstract

Research Study Academic Administration to develop guidelines for small schools Roi-et Primary Educational Service Area Office 2 in this area are intended to 1) to study the present. Conditions desirable practices and academic management for small schools under the jurisdiction of Roi-et Primary Educational Service Area Office 2 2) to develop academic management for small schools under the jurisdiction of primary education Roi neighborhood two groups. Examples include: School administrators and teachers a small area under the office of Roi Et Elementary District 2. Year 2558 total of 270 people of the total population, compared with a sizing samples of Krejcie and Morgan tools used to collect data with two types 1) questionnaire. 2) A structured interviews, which have the authority to classify in terms of the current state of academic administration, from 0.20 to 0.78 the authority to classify the item's condition desirable academic administration from 0.21 to 0.82 confidence of both the current state of academic administration at the 0.97 confidence of the adverse conditions in academic administration 0.96 Guidelines for Academic Administration has the right consistency. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, the PNI modified.

The research found that

1. The current state of academic administration for a small school in Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2 overall was high. Considering that it was found. In both 17 side by side development or operations relating to the development of local content programs. With them current state of academic administration, with the average level. The highest average can sort of averaging descending three first: 1) the coordination and cooperation in the development of educational institutions and other organizations, 2) the development or operation about. The development of local course knowledge 3) the guidance. And order with the lowest average is in research to improve the quality of education in schools.

2. The adverse conditions in academic administration for a small school in Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2 overall was high. Considering that it was found. In both 17 side by side to develop internal quality assurance systems and standards. Adverse conditions in academic administration, with an average at a high level. The highest average and a sort of averaging descending third priority: 1) The coordination and cooperation in the development of educational institutions and other organizations, 2) The development of quality assurance and standards of education 3) the measure. evaluation and implementation of transfer results. And respectively the lowest average Management is taught in schools.

3. Priority needs and Technical Requirements, Management guidelines for schools. Small under the jurisdiction of the county two hundred primary difference from the highest to lowest. The first three are as follows: 1) the development of quality assurance and standards of education 2) research to improve the quality of education in schools 3) the development of the learning process.

Keywords : Developing, Academic Management

บทนำ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและ

กระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงศึกษาธิการ คือการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและ สถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 38)

การจัดการศึกษามีโรงเรียนอยู่หลายขนาด เช่นโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดเล็กคือโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา ซึ่งกลายเป็นประเด็นท้าทายของระบบการจัดการศึกษาในปัจจุบัน กล่าวคือ โรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มมีจำนวนสูงขึ้นทุกปี อันเป็นผลมาจากอัตราการเกิดลดลง และความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปโรงเรียนในเมือง จึงเป็นเหตุให้การจัดการศึกษามีคุณภาพไม่เท่าเทียมกันโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาคือ โรงเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะปัญหาทางด้านวิชาการเนื่องจากการบริหารครูและบุคลากร ไม่ครบชั้นเรียนจึงทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จ คุณภาพนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้ตามมาตรฐานการศึกษา การสอนไม่ครบตามหลักสูตร ครูสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ทั้งนี้เนื่องจากการจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรและการจัดสรรงบประมาณโดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรจำนวนน้อย โรงเรียนขนาดใหญ่ได้รับการจัดสรรจำนวนมาก และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพเศรษฐกิจของชุมชนบางแห่งไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน แต่ชุมชนยังมีความต้องการให้ โรงเรียนคงอยู่คู่กับชุมชนต่อไป จากปัญหาดังกล่าวคณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบให้มีแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาเพื่อปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง กิจกรรม โครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ขนาดเล็กสู่ศูนย์การเรียนรู้คุณภาพ แผนงานขยายโอกาสและพัฒนาศึกษาในปี 2558

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด ให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ จัดทำแผนการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะ 3 ปี (2556 – 2558) โดยมีหลักการและเหตุผลดังนี้ เพื่อกำหนดทิศทางและวิธีการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการและพัฒนา ผู้เรียนให้สามารถพัฒนาองค์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ โดยในปีงบประมาณ 2558 ได้กำหนด ภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดเพื่อผลักดันให้

โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด มีการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นเป็นหน้าที่โดยตรงของการบริหารงานโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักในโรงเรียนเพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาโดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่นช่วยกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพให้มีผลสัมฤทธิ์ในทุกด้าน ดังนั้นการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จึงต้องทบทวนและหาแนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่อนาคตและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เข้าสู่ระดับสากลต่อไป จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบแนวทางการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าสืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ และมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 นำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาสรุปเป็นร่างแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต2

ขั้นตอนที่ 4 นำร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ จำนวน 5 ท่าน จะได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสรุปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานวิชาการใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert. อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 74)

ตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ใช้แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมิน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยที่รวบรวมมาทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนของงานวิจัย แล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติบรรยาย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบความมุ่งหมายของงานวิจัย

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ(Percentage)

2.2 วิเคราะห์ระดับ สภาพสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการโดยนำมาหาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยนำมาหาค่า

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัย ในประเด็นข้อค้นพบต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการสำหรับ
โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 สรุปได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ เห็นว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการ
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการ
พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการ
เรียน 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า

1.1.1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงาน
วิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่
จัดการศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จัดระบบแหล่งการเรียนรู้
ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือมี
การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ
ของนักเรียนทุกด้าน

1.1.2 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับ
มาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ จัดการนิเทศ
ภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องเป็นระบบและครบกระบวนการ มีการรวบรวม เผยแพร่
ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และมีสภาพปัจจุบันการดำเนินงาน
วิชาการน้อยที่สุดคือ มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ
กระบวนการทำงานของนักเรียน

1.1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพปัจจุบันการ
ดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้
ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพ
ปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการ
ซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาตามระเบียบการวัด
และประเมินผล และมีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการศึกษา กำหนดกฎระเบียบการ
วัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับผู้เรียน

1.1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน และมีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม

1.1.5 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมที่ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา มีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า

1.2.1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับชุมชนและสถาบันการศึกษาอื่น มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับแหล่งวิชาการในอื่นๆ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน

1.2.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการนำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่มี

ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และมีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการศึกษา กำหนดกฎระเบียบการวัดผลและประเมินผลสอดคล้องกับผู้เรียน

1.2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน วิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้แก่ผู้เรียน มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงาน วิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น มีการ วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ และมีสภาพที่ พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก

1.2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การ ดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือ เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การ ดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมที่ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการ ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา มีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และมีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา คุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องเป็น ระบบและครบกระบวนการ มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ มีการรวบรวม เผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการประเมินผลระบบและ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา และมีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ มีการกำหนด นโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานของนักเรียน

2. ความสำคัญจำเป็นและความต้องการแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษามีความสำคัญจำเป็นและความต้องการแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และมีความสำคัญจำเป็นและความต้องการแนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานวิชาการน้อยที่สุดคือ การนิเทศการศึกษา

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป้นเลิศ (Best Practice) โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ได้เสนอ แนวทางปฏิบัติที่เป้นเลิศ สรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

3.1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร สํารวจสภาพปัญหาความจําเป็นความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

3.1.2 กำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์เรียนที่สอดคล้องวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1.3 บริหารจัดการโดยการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและมีการนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นประจำ

3.1.4 ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรและหลักสูตรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทุกสัปดาห์

3.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

3.2.1 สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ แก่ ครู บุคคล ชุมชนและสถานศึกษาอื่น

3.2.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ โดยการประสานกับสถาบัน บุคคลและชุมชน

3.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.3.1 ศึกษากำหนดกฎระเบียบการวัดและประเมินผลและมีการวัดและประเมินผลเพื่อศึกษาผู้เรียน

3.3.2 ให้ครูจัดทำแผนการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนและกิจกรรมการเรียนรู้

3.3.3 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานอยู่เสมอ

3.3.4 ให้ครูดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3.4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.4.1 จัดหาและมีการใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.4.2 ให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

3.4.3 พัฒนาครูและผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.4.4 มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยเน้นการนิเทศช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร

3.5 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา

3.5.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในและดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

3.5.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การนิเทศภายในร่วมกับสถานศึกษาอื่น

3.5.3 ประเมินผลการนิเทศภายในเป็นระยะๆ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากการบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษาทั้งกระบวนการจัดการศึกษาและเป้าหมายในการเพื่อจะให้การศึกษาของไทยมีคุณภาพทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการอบรมพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องทำให้มีการพัฒนาตนเองและการพัฒนางานด้านงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่งผลดีต่อสถานศึกษาในภาพรวม ทำให้การบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลศิริ พิกุลเกม (2551 : 105-112) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก อนุยา อินทร์มั่ง (2551 : 91-94) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีโชค กางกัน (2552 : 74) ซึ่งศึกษาวิจัย สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีสภาพการดำเนินการงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระ สุบัติคา (2552 : 165) ได้ ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสภาพการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยรัตน์ ล้าฤทธิ์ (2551 : 97) ซึ่งศึกษาวิจัย สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในเครือบริบทนครเดชา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติ ชัยเยี่ยมโรสง (2553 : 68) ซึ่งศึกษาวิจัย สภาพการดำเนินงานและปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ มีสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพปัจจุบันการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรินทร์ สามะณี (2556 : 67) ซึ่งศึกษาวิจัย สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เรื่องการศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษามีสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากในการบริหารวิชาการนั้น โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งกระบวนการจัดการศึกษาและเป้าหมายในการเพื่อจะให้การศึกษามีคุณภาพทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้คิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการด้วย นอกจากนี้สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการจัดการอบรมพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่องทำให้บุคลากรผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองและการพัฒนางานด้านงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่งผลดีต่อสถานศึกษาในภาพรวม ทำให้การบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลขริ พิกุลแก้ว (2551 : 105-112) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับชุมชนและสถาบันการศึกษาอื่น มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เย็นจิตร รัตนแพง (2553 : 92) ซึ่งศึกษาวิจัย การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เรื่อง การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับชุมชนและสถาบันการศึกษาอื่น มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมพล ชันทะวงษ์ (2555 : 106-107) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เรื่อง การตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้แก่ผู้เรียน มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชา ทินโนรส (2551: 237) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 4 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานีเขต 4 และนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานีเขต 4 ผลการวิจัย พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การจัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญเพ็ญ เพียรสันเทียะ (2553 : 78) ซึ่งศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอดงหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต2 ผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องเป็นระบบและครบกระบวนการ มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานวิชาการระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา อนันตชาติ (2550 : 58) ซึ่งศึกษาวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศการศึกษาเรื่อง การนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่องเป็นระบบและครบกระบวนการ มีสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3. การศึกษาความสำคัญจำเป็นและความต้องการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญ จำเป็นและความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการนิเทศการศึกษาจากผลการศึกษา พบว่า ค่าความสำคัญจำเป็นและความต้องการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใกล้เคียงกันมากที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งกระบวนการจัดการศึกษาและเป้าหมายในการเพื่อจะให้การศึกษาของไทยมีคุณภาพทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยให้คิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการด้วย นอกจากนี้สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการจัดการอบรมพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่องทำให้อุบลราชธานีผู้บริหารและครูมีการพัฒนาตนเองและการพัฒนางานด้านงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่อันสำคัญที่จะต้องปฏิบัติเพื่อส่งผลดีต่อสถานศึกษาในภาพรวม ทำให้การบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลลรี พิกุลแก้ว (2551 : 105-112) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สิริลาวดี จีระเสมานนท์ (2555 : 11) ได้ศึกษาการ

บริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์ (2554 : 9) ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทาง ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ควรกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้คิดว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ :

กรมการศาสนา.

กิตติ ชัยเยี่ยมไธสง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเรียนร่วม

พัฒนาการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2553) จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
ปร.ด., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสหวิทยาเขต ปราสาทพญาใต้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กุลทรี พิกุลแกม. (2551). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 , วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยฎาภรณ์ ไชยฤทธิ์. (2554). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาด
เล็กในเขตอำเภอแกลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์
กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชัยรัตน์ ล้าฤทธิ์. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือบดินทรเดชา.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ตรีโชค กางั่น. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

ปรีชา ทินโนรส. (2551). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้นสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พัชรินทร์ สามะณี. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 27. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เพียงเพ็ญ เพียรสันเทียะ. (2553). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอตาพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เย็นจิตร รัตนแพง. (2553). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนา อนันตชาติ. (2550). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลีลาวดี จีระเสมานนท์. (2555). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วีระ สุกติศา. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบุรี.
- อนุยา อินทร์มั่ง. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตดุจจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Taba H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York : Harcourt. Brace and World.